

Slovanski dom

Ster. 140

v Ljubljani, 22. junija 1936

Leto 1.

Amerika uradno ukinila sankcije

Washington, 22. junija. o. Včeraj je ameriška vlada objavila važen odlok predsednika republike Roosevelta. S tem odlokom so faktično ukinjene sankcije proti Italiji. Amerika, ki kakor je znano ni članica ZN, ni formalno proglasila sankcij nad Italijo. Pač pa je predsednik Roosevelt oktobra lanskega leta izdal nekaj ukrepov, ki dejansko predstavljajo sankcije v najmanj tako ostri obliki, kakor so jih proglasile članice ZN.

Z včerajšnjim odlokom predsednika Združenih držav pa so vsi ti sankcijski ukrepi postali neveljavni. S tem je Amerika prehitela vse evropske in izvenevropske države ter prva dejansko pretrgala sankcije. Verjetno je, da je Roosevelt ta korak naredil na pritisk ameriških trgovskih in finančnih krogov, ki bi radi naložili denar za kolonizacijo Abesinije.

Kakor je znano, je predsednik Roosevelt oktobra 1935 določil naslednje:

1. prepoveduje se iz Združenih držav izvoz orožja in vojnega materiala tako v Italijo, kakor v Abesinijo;
2. prepoveduje se ameriškim državljanom, da bi sodelovali v finančnih poslih, katerih namen je, da bi pomagali Italiji in Abesiniji;
3. vsem ameriškim državljanom, ki potujejo na ladjah vojskujočih se držav, ali ki s takimi ladjami pošiljajo svoje blago, se sporoča, da to delajo na lastno odgovornost in da ne smejo računati na kako pomoč od Združenih držav, če bi jih pri tem doletela kakšna škoda;
4. inozemskim trgovcem, ki trgujejo z ameriškim blagom se sporoča, da to delajo na svojo lastno odgovornost, v kolikor imajo posla z vojskujočimi se državami;
5. priporoča se ameriškim državljanom, naj z dobavami važnih surovin, namenjenih vojskujočim se državam, ne prestopijo meje običajne trgovine

s temi predmeti v mirnem času.

Svoj odlok, s katerim proglasa te določbe za neveljavne, utemeljuje predsednik Roosevelt tako: »Svoječasno sem predpisal zgornje odredbe, da bi zavaroval in zagotovil našo nevtralnost. Zdaj sem se pa prepričal, da ti pogoji in okoliščine, ki so mi narekivale te odredbe, več ne obstojajo.

Zaradi tega s svojim novim proglasom objavljam, da te odredbe ne veljajo več in da jih ni mogoče več izvajati.

Ta odlok je vzbudil veliko pozornost po vsem svetu, zlasti pa v tistih državah, ki se zanimajo za gospodarske investicije v Abesiniji. Amerika je prehitela vse te države in je verjetno, da ji bo to koristilo, ker bo italijanska vlada gotovo upoštevala lojalno vedenje ameriške vlade tako med vojno, kakor zdaj in bo dovolila predvsem ameriške- mu kapitalu, da se plasira v Abesiniji.

Desničarske demonstracije po Franciji

Pariz, 22. junija. o. Včeraj se je vršila v Parizu glasbena tekma francoskih vojaških godb. Priredil jo je list »Intransigeant«. Pred tekmo so godbe korakale v spredu po trgu Place de la Concorde. Med koncertom je prišlo do burnih demonstracij proti sedanjim vladim. Demonstracije je priredila skupina članov razpuščenih desničarskih organizacij, ki je štela več tisoč glav. Padali so različni vzkliki, kakor: »Francija Francozom, dol z Judi, dol s Sovjeti, dol z boljševiki, dol z Blumom.«

Nastopiti so morali močni policijski oddelki, ki so skušali demonstrante razgnati. Toda ti so se ponovno zbrali na drugem koncu trga, tako da so postajale demonstracije vse hujše in ostreje.

Poleg vzklikov »dol z Blumom«, so padali tudi klici »živel kralj in živele monarhije«. Policiji se je po dolgem naporu posrečilo, da je trg očistila

demonstrantov in da se je koncert mogel vršiti v miru. V Parizu vlada prepričanje, da so ti nemiri samo uvod v splošne desničarske demonstracije, ki se bodo pričele po vsej Franciji, brž ko bo državni svet potrdil odlok vlade o razpustu desničarskih obojnih organizacij.

Pariz, 22. junija. o. Vodja bojovniške bojne skupine »Ognjeni križi« je izdal proglas, v katerem je ves francoski narod povabil, naj za včerajšnji dan okraši svoje hiše s francoskimi tribarvnimi v znak protesta proti rdeči poplavi in zato, da francoski narod pokaže, da je v njem narodni čut še živ. Pozivu polkovnika La Rockea so se odzvali Francozi po vseh pokrajinah države, razen v nekaterih industrijskih predelih ter v rdečem pasu Pariza. Tako so včeraj po vsej Franciji plapolale tribarvnice in oznanjale pravo voljo francoskega ljudstva.

Nemško italijanska trgovska pogodba

Rim, 22. junija. o. Po vestih iz vladnih krogov, ki se potrjujejo tudi uradno, bo trgovska pogodba med Italijo in Nemčijo podpisana v sredo. Ta pogodba tvori začetek nove italijanske gospodarske politike po zavzetju Abesinije. Pogodba bo služila baje za osnovo nadaljnjim trgovskim pogodbam, ki jih bo Italija sklenila s sankcionističnimi in protisankcionističnimi državami. Podrobnosti o določilih pogodbe pa drže tako italijanski, kakor nemški uradni krogi v največji tajnosti. Verjetno pa je, da pripravljata Italija s to pogodbo novo presenečenje za Evropo.

Nemiri v Abesiniji

Rim, 22. junija. o. Italijansko vojno ministrstvo zanika vesti tuzemskega, predvsem angleškega časopisa, da so se začeli gverilski boji po Abesiniji.

Baldwin brani Anglijo proti napadam zaradi sklepa o sankcijah

London, 22. junija. AA. Na shodu konservativne stranke je imel ministrski predsednik Baldwin govor, v katerem je dejal: »Jasno je, da je treba biti pripravljeni tudi na vojno, če se že prično izvajati sankcije. Stalno pa sem opozarjal na to, da se Anglija ne more spuščati v vojno, dokler ne bo izpolnjena njena obramba. Prav tako sem naglašal, da je oborožitev potrebna, da bi Velika Britanija mogla izvršiti svoje obveznosti v smislu določb pakta Društva narodov. Stvari razlog, da ni prišlo do izvajanja petrolejskih sankcij, pa tiči v tem, da ameriške Zedinjene države niso članice Društva narodov in zaradi tega tudi niso prepovedale izvoza petroleja.«

Vladi očitajo, da namerava v bodočnosti sprejeti odgovornost za ohranitev miru samo v tesnih mejah. Glede na to bi bilo potrebno v Zedinjeni kraljevini, da se ustvari ono, česar doslej ni bilo mogoče ustvariti. O sankcijah je bilo mnogo govori, ničesar pa se ni storilo, da bi se izvršili nabori v večjem obsegu. Ko se je prvotno govorilo o sankcijah, je bila Evropa neoborožena. Če se danes govori o sankcijah, je treba vedeti, da je Evropa skoraj že zares popolnoma oborožena. Prav tako je treba, da smo si na jasnem, kdo je napadalec in kaj stvarno pomeni. Napadalec pošle kakšna država šele tedaj, ko je v resnici pripravljena na vojno. Prav zaradi tega pa se ne sme misliti, da bi za vojno pripravljene napadalec enostavno sprejel sankcije. On bi jih enostavno odvrnil in nihče ga ne bi mogel pridobiti za kakšno drugačno odločitev, razen, ako bi se ne zavedal, da gre v borbo proti jačiji sili. Jačijo silo pa je mogoče ustvariti le z boljšo oborožitvijo. Če forej hočemo uvrstiti mir s kolektivno varnost-

Komunistični proces v Litvi

Vilno, 22. junija. AA. Pred tujakšnim sodiščem je bil obsojen na smrt komunist Sergij Psitički. Meseca januarja je prisostvoval procesu proti skupini komunistov in je sredi sodne dvorane nenadoma s strelom iz revolverja težko ranil policijskega agenta, ki je podal za obtožence zelo obremenljivo izpoved. V splošni paniki je Psitički zbežal na hodnik ter je na stopnišču ranil še štiri ljudi. Vendar so ga prijeli, še preden je prišel na prosto.

Italija na Dardanelski konferenci

Montreux, 22. junija. AA. Havas poroča: Za predsednika konference o Dardanelah bo najbrže izvoljen avstralski delegat Bruce. Za podpredsednika bo izvoljen prvi grški delegat Politis. Za tajnika grški delegat Agnides. — Sovjetski komisar Maksim Litvinov je središči prišel v Montreux v spremstvu pariškega poslanika Potemkina. Središči je tudi prišel vodja francoske delegacije Paul Boncour, katerega je pozdravila velika množica ljudi. Titulesco pride tekom noči. Italija bo poslala svojo opazovalca. Turška delegacija šteje na tej konferenci 40 članov. Danes pride v Montreux tudi francoski veleposlanik v Ankari Poncet.

Pogreb Maksima Gorkega

Moskva, 22. junija. Včeraj so svečano pokopali pisatelja Maksima Gorkega, čigar truplo so pred dvema dnevoma sežgali. H pogrebu se je zbrala izredno velika množica ljudi. V spredu so bili tudi člani ruske vlade, ki so izmenoma nosili žaro s pepelom pokojnika. Spreved se je na več krajih ustavil. Poleg drugih govornikov so nastopili komisar Molotov, knjeznik Aleksij Tolstoj in francoski pisatelj Andre Gide. Zaró so vzdali v kremeljsko zidovje.

Berlin, 22. junija. Schmeling, ki si je v New Yorku znova priboril svetovno prvenstvo v boksu, se vrača v Nemčijo z zrakoplovom »Hindenburg«.

Slovanski železničarji v Ljubljani

Ljubljana, 22. junija. Na svoji turneji po Jugoslaviji so prispeli danes dopoldne zastopniki bolgarskih, češkoslovaških in poljskih železničarjev.

Ljubljana je brateke goste sprejela tako, kakor sprejema svoje slovanske brate le Ljubljana. Kolodvor je bil ves v zastavah vseh držav, iz katerih prihajajo gostje. Posebnost pri izhodu je bila zastavica pri zastavi, tako da je bil ob prihodu slovanskih gostov na kolodvoru impozanten pogled. Belgrajski brzovlak, s katerim so gostje prispeli, je imel tri četrt ure zamude. Med tem časom so se na kolodvoru zbrali vsi predstavniki ljubljanskih uradov in organizacij, ki imajo stike z državami, iz katerih so gostje prispeli.

Bana g. dr. Natlačen je zastopal g. svetnik Guštin, mestnega župana dr. Adlešiča je zastopal podžupan dr. Ravnihar, poveljnika mesta je zastopal podpolkovnik dr. Birčanin, škofa dr. Rožmana je zastopal kanonik g. dr. Klinar. Nadalje so bili navzoči poljski konzul dr. Stele, češkoslovaški konzul Minieviski in zastopniki jugoslo-

Nemški državni tajnik V. Bülow - umrl

Berlin, 22. junija. o. Ena izmed najbolj znanih nemških zunanje-političnih osebnosti v ministrstvu, državni tajnik Bernhart Wilhelm von Wülow je umrl včeraj za pljučnico. Smrt ga je doletela natanko dva dni potem, ko je izpolnil 51 let. Wülow je bil ena izmed važnih osebnosti v nemški zunanji politiki povojne dobe. Državni tajnik za zunanje zadeve je postal 1930.

40 urnik v Španiji

Madrid, 22. junija. Uradni list je danes objavil vladni dekret, s katerim se uvaja v rudarski stroki 40 ur dela na teden za delo v rovih ter 44 ur za delo izven rogov.

V Cadisu je med tem prenehala generalna stavka. Vse kaže, da se bo delavstvo tudi drugod pomirilo.

V Madridu je pričelo v nekih okrajih primanj-kovati vode, ker je vodovod zaradi zadnjih stavk zelo zanemarjen.

Sevilja, 22. junija. V rudniku Villi Nuevi se je pripetila strašna eksplozija. Doslej se je zvedelo, da je bilo 12 rudarjev ubitih, 4 pa so bili težko ranjeni.

Prva bitka v Palestini

Jeruzalem, 22. junija. AA. Havas poroča: Včeraj je prišlo do prave bitke, ki je trajala več ur in v kateri so morala sodelovati tudi vojna letala. Močni oddelki vojaštva in policije so se udarili z Arabci pri Tulkaremu. Na angleški strani je bil ubit en vojak, štirje pa so bili ranjeni, na arabski strani pa so bila ubita 2, mnogo pa jih je bilo ranjenih. Vrhovni arabski odbor je poslal brzojavko angleškemu kolonialnemu ministru in angleškemu parlamentu protestirajoč proti izgonu arabskih voditeljev. Odbor istočasno demantira, da bi bila stavka financirana iz inozemstva.

Zvečer se je izvedelo, da je bilo pri Tulkaremu ubitih 10 Arabcev. Arabci so se razbežali po hribih in gorah, koder so jih podila angleška letala. Bitka je trajala od 11. ure dopoldne do mraka.

Prvi ljubljanski abiturijenti

Na III. državnih realnih gimnazijah v Ljubljani so končali višjo matura. Izpit zrelosti so napravili sledeči protivniki:

Čuk Ivan, Grohar Ervin, Grom Bogdan, Pograjc Vladimir, Skrbinek Miloš, Lovišček Rajko, Možina Dušan, Šimic Vladimir, Dernovšek Jožef, Gregorin Karel, Jerman Stanislav, Korbič Ivan, Lah Dušan, Medved Artur, Petrič Egon, Poljšak Kristijan, Rožanec Karel Sever Danilo, Štiglič Dušan, Šega Karel, Sprah Otmar, Tušek Fridek, Verčko Lovro, Vičar Borivoj, Vuga Cvetko, Zupanič Ladislav.

Šest maturantov je odklonjenih na leto dni, sedem jih ima popravni izpit.

Ban dr. Natlačen jutri ne bo sprejemal strank, ker bo odpotoval na inspekcijo v Celje.

Požar pod Rožnikom

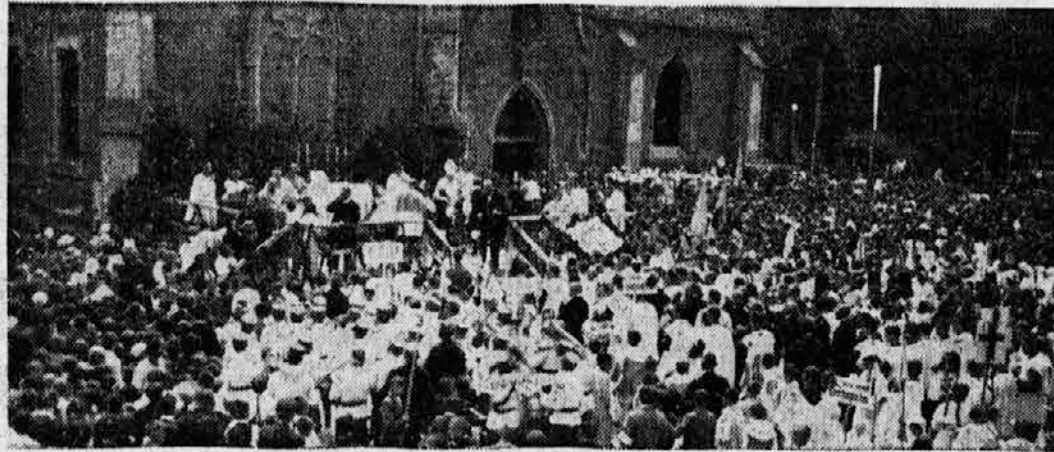
Ljubljana, 22. junija.

Danes zjutraj okrog četrte ure so bili ljubljanski gasilci poklicani pod Rožnik, kjer je izbruhnil požar pri hiši št. 29 na Cesti na Rožnik. Gasilci so takoj odrinili s svojo motorno brizgalno. Ko so prispeli na kraj nesreče, je v šupi posestnice Ivane Breznik plamtel visok in razširjen plamen. Gorela je tudi že vsa šupa, v bližini stoji gospodarsko

in stanovanjsko poslopje imenovane posestnice pa je začenjalo na nekaterih mestih tleti. Gasilci so najprej odstranili nevarnost, da se požar še bolj ne razširi po gospodarskem in stanovanjskem poslopju, istočasno pa so se lotili omejevanja požara na šupi in okrog nje. Bilo je treba preložiti velike naklade drv ter raznega stavbnega materiala, ki se je tam nahajal. Naporno delo gasilcev je trajalo cele 4 ure, tako da so se šele po osmi uri zjutraj vrnili v svoj dom. Med reševanjem so jim prihiteli na pomoč tudi člani prostovoljne rešilne čete in skupnim naporom teh gasilcev se je posrečilo, da so obvarovali pred požarom okrog ležeče objekte.

Radi apna

Kako je ogenj nastal, se s sigurnostjo ne more trditi. Prav verjetno pa je, da je ogenj nastal zaradi neugašenega apna. Pri posestnici Rozmanovi so imeli namreč v bližini imenovane šupe večje množino neugašenega apna. Včerajšnja nevihta je to apno odplavljala proti šupi in ljudje so že včeraj videli, kako se je iz apna nekoliko kadilo. Zato je zelo verjetno, da se je danes zjutraj to apno bodisi v šupi, ali v njeni neposredni bližini vnelo, plamen pa je dosegel stavbni material, ki se je tam nahajal in je last stavbenika Ivana Rozmana. Ta je imel tam velike kupe hlodov, količkov ter druge vrste stavbnega materiala. Ves ta material je bil popolnoma suh. Zato je tudi razumljivo, da se je plamen tako hitro širil.

Začetek Slomškovih praznikov včeraj v Mariboru: lavantinski škof dr. I. J. Tomažič govori ogromni množici mladine, katere je včeraj prihitelo 15.000 v Maribor

Slomšek - vzor slovenske mladine

15.000 otrok na mariborskih slavnostih

Maribor, 21. junija.

Včeraj se je vršil v Mariboru prvi dan Slomškovih praznikov. Kakor prvi dan lanskega evharističnega kongresa v Ljubljani, je bil tudi ta dan namenjen mladini. Slovenska mladina z vseh koncev in krajev naše zemlje je prihitela z občudovanja vredno poštvalnostjo v Maribor, da tam manifestira svojo voljo. Volja slovenske mladine je v tem, da naj postane Anton Martin Slomšek, slovenski škof, slovenski pesnik, slovenski vzgojitelj in slovenski voditelj tudi prvi slovenski svetnik. Mladina je včeraj pokazala, da se zaveda, da je Slomšek najizrazitejši predstavnik slovenskega ljudstva in slovenskega življenja. Pokazala je, da se kljub vsemu še zmeraj zaveda, da so poglavitna gibanja v njenem življenju tista, ki so prevečala Slomškovo življenje in delo: vera, vdanost do Boga, zvestoba slovenskemu narodu in slovenskemu jeziku, pripravljenost, da se bori za vse te slovenske vrednote.

Maribor je s svečano obleko sprejel tisoče in tisoče mladih ljudi. Bil je ves v zastavah, mlajih in zelenju. Število mladine, ki je doseglo nad 15 tisoč, je preseglo vsa pričakovanja in je pokazalo, kakor ideja je sposobna združiti okoli sebe evet slovenskega naroda. Vse jutro so prihajali od vseh strani močni oddelki in spremodi, ki so se zbirali na določenih zbirališčih. Organizacija je bila vzorna, vse je šlo natančno po programu.

Ob pol 9 so se začele skupine zlivati na Glavni trg, kjer je bil pripravljen oltar.

Pred oltarjem so se zbrali odličniki. Med njimi oba okrajna glavarja dr. Popovič in dr. Šiška, mestni podžupan Zebot, občinski svetniki, prvi državni pravdnik dr. Zorjan, postajenačelnik Perme, zastopnik vojske podpolkovnik Djordasič, šef mestne policije dr. Trstenjak, vodja obmejne policije Krajnovič, šef carinarne Mihajlovič v družbi šefa carskega oddelka finančne direkcije v Ljubljani Miletiča, prispel je iz Ljubljane tudi šef osnovnega šolstva pri banski upravi Štrukelj, šolski nadzorniki Bobič, Alt in Capuder, prof. dr. Sušnik in drugi. Mladinske vrste so med tem napolnile prostrani trg do zadnjega kotička. Bila je to prelestna slika: kakor s pisanim cvetjem posut ogromen travnik, ki valuje v lahнем vetru. Se lepše je bilo, ko je prihajal sprevod s prevzvišenim knezofkomom dr. Tomažičem, ki je prihajal od škofijskega dvorca po Gosposki ulici v spremstvu stolnega kapitlja, obdan od mladine in krasnih narodnih nošah. Tisoče in tisoče belih robčkov je zaviralo po zraku, ko se je prevzvišeni pojavil na Glavnem trgu in je vihralo, dokler se ni ustavil pred oltarjem.

Škof dr. Tomažič - mladini

Utihiilo je vse, ko se je pojavil vladika v škofovskem ornatu na vzvišenem mestu pred oltarjem. Izpogovoril je slovenski mladini svojo poslanico. Zvočniki so raznašali njegove besede po vsem prostornem trgu, da se je razumela sleherna v najoddaljenem kotu ter se neizbrisno vtisnila v mlada srca. Škof je govoril:

Danes začnemo Slomškove dneve. Ob teh dnevih naj bi prišlo kolikor mogoče mnogo ljudstva na Slomškov grob. Tukaj bomo vsi pobožno molili, naj Bog povelja škola Antona Martina Slomška, da bo pred vesoljno sveto Cerkvijo prištel zveličanim. Prvi ste prišli vi, dragi otroci. Niste se ustrašili dolgega in težavnega pota. V velikem številu ste prihiteli pod vodstvom svojih vzgojiteljev sem v Slomškov Maribor. Bodite mi najpriširšeje pozdravljeni! Prav je, da se Slomškovi prazniki pričenejo z nastopom šolske mladine. Saj je bil Slomšek po zgledu božjega Prijatelja otrok velik prijatelj mladine; njej je posvetil svoje moči; smemo reči,

da je bil Slomšek največji slovenski vzgojitelj.

Čudovito je, kaj vse je storil Slomšek za pravo vzgojo mladine. Kjerkoli je deloval, povsod je bila prva njegova skrb — skrb za mladino. Kot mlad kaplan na Bizelskem je začetkom šolskega leta 1826 nagovoril svoje šolarje s prisrčnimi besedami: »In vi, otročki, ljubček mojega srca! O, bodite pridni v svoji mladosti, v svojem rožnem cvetu! Nabirajte si sladke med lepih nauk, kakor marljivčice, za zimo življenja, ko boste sladko uživali, kar se bodele zdaj naučili. Glejte, moji otročki, kako za ljubo vas ima Jezus, vaš najboljši prijatelj, ki vas tako prisrčno k sebi vabi: Pustite male k meni priti, ker njih je nebeško kraljestvo. O, lepo srčno se Njemu priporočite; uslišani bodele, kar ga boste prosili.« — Slomšek je oskrbel mladini male knjižice pod imenom »Kraškočasne pravilice«. V uvodu piše: »Naj se otroci po njih učijo Boga zares ljubiti, starše spoštovati, svoje učence lepo imeti in jih ubogati, greha se zvesto varovati, bogaboječe in pridno od mladih nog živeti, in tako v vinogradu svojega življenja skrbeti za častno in večno zveličanje.« — Slomšek je zlagal lepe pesmi, a med vsemi njegovimi pesmimi so najlepše tiste, ki jih je zložil za otroke. Saj poznate ono »Preljubo veselje« in zadnjo kitico: »Oj blažena leta nedolžnih otrok, Vi imate veselje brez težkih nadlog; Oh, kako vas srčno nazaj si želim: Al' ve ste minula, zastoj se solzim. —

Leta 1853 je Slomšek izdal pesmarico »Šola veselega petja za pridno šolsko mladino« in tam piše: »Vse stvari pojó po svoji šegi Boga čast in hvalo... Vreleci po kamenu rožljajo in šumljajo slavo Bogu; velike reke hrusčijo po strugah in slavo vsomogočnega Stvarnika, kateri jim daje toliko moč. Pohlevni vetrec, ki pihlja po drevju, časti Boga, kakor mogočen vihar, ki doni po gorah in priklanja drevje. Grlice se na soncu ogreva in kriči svojem Stvarniku hvalo, da živi. Še lepše mu tičice pod neбом veselo pojó: Škrjanček na polju, grlica v zelenem logu po dne, slavček po noči. Najlepše pa angelci v svetem raju Vnešemu slavo pojó. Kako bi molčal človek, venec vseh stvari na svetu. Slajše reči ni na svetu, kakor je lepa pesem.« — Da bi Slomšek učiteljem in duhovnikom dal navodilo za nedeljske šole — takih šol, kakor dandanes, takrat še ni bilo — je kot dekan v Vuzenici spisal prelepo knjigo »Blaže in Nežica v nedeljski šoli«. Tam piše takole: »V šolo hoditi, med poštene šolarje zapisan biti, je velika sreča in čast. Hočete pridni šolarji biti, posebno trojno dolžnost na skrbi imejte: Bogu prav lepo služiti, se pridno učiti, starše in predstojnike lepo ubogati. Kdor teh dolžnosti ne dopolni, šole vreden ni.« — Kaj ne, dragi otroci, kako lepe nauke vam daje svetniški škof Slomšek! O, ko bi se vi vselej in povsod ravnali po teh zlatih opominih!

Slomšek je vse svoje življenje sam tako živel, kakor je druge učil.

Slomška so njegovi starši lepo vzgojili v strahu božjem. Kakor oče in mati, je bil tudi on globoko veren, marljiv in pobožen. Ponižno, pa s ponosom, je kot škof priznal, da ga je »kmetiška

mati rodila in na slamo položila«. Slomšek je bil pridni šolar, ko je zahajal v nedeljsko šolo h kaplanu Prašnikarju; med vsemi učenci je bil vedno najboljši. Na koncu leta je pri javni skušnji Slomšek dobil prvo nagrado: lepo vezan molitvenik in srebrni denar in lepih pisanih trakovih. Najlepše spričevalo mu je dal njegov učitelj in katehet Prašnikar, ko mu je pridigoval pri novi sveti maši. Rekel mu je med drugim: »Ti si bil, ki si vsak dan, če je le mogoče bilo, pol ure daleč prišel, da si mi pri daritvi svete maše stregel; ti si bil, kadar se cerkvenim služabnikom ni ljubilo, da si z menoj šel k bolnikom, naj je bilo vreme kakršnokoli, lepo ali dež ali sneg, če si tudi čez kolena sneg gabil; ti si bil prvi med vsemi otročki, ki si z veseljem k mojemu nauku prišel in zvesto vsak dan zahajal v šolo dve in pol leti.« Kakor v prvi mladosti, tako je Slomšek pozneje kot dijak ostal veren, marljiv in pobožen. Rad je zahajal v cerkev in tam dolgo ure prekleal in premolil pred Najsvetejšim. — In kakršn je bil Slomšek v mladih letih, takšen je bil vse svoje življenje.

Zdaj, dragi otroci, imam jaz, vaš sedanji škof, do vas tri prošnje: Prosim vas, pomnite Slomškove zlate nauke in se ravnajte po njih. Prosim vas, živite tako, kakor se učite v šoli in cerkvi, ter bodite po Slomškovem zgledu globoko verni, marljivi in pobožni. Svojo vernost, marljivost in pobožnost kažite tako, da boste lepo molili, se pridno učili, radi hodili k sveti maši in k sv. obhajilu, starše ubogali, da boste krotki in ponižni, kakor je bil ljubi Jezus, vaš najboljši Prijatelj. Prosim vas, molite prav goreče, da bi smeli Slomška prav kmalu častiti kot svetnika: molitve vaših nedolžnih src bo dobri Bog najprej uslišal. Če bomo v tem uslišani, bo potem naš sveti Anton Martin Slomšek pred tronom božjim izprosil v am malim in nam odraslim pravo srečo, častno in večno. Bog daj, da bi bilo takó. Amen.

Po škofovem nagovoru je sledilo sveto opravilo. Zopet novi nepozabni vtisi. Mladina poje. Pod vodstvom stolnega kapelnika Judeza Gašpariča intonira vojaška godba stare ludeške slovenske mašne in nabožne pesmi. Napeve povzame mladina in iz mladih grl prvirje pesem, ves trg prepeva skladno in ubrano. Mogočno doni pesem v nebo in odmeva v daljavo. Ljudje v stranskih ulicah se ustavljajo in strme poslušajo. Za pesmijo sledi molitev, zopet moli naglas 15.000 mladcev in mladenk za svojim nadpastirjem molitve za beatifikacijo Slomška.

Maša je končana. V ogromne množice pride zopet gibanje, skupine se začno urejevati in na povzpet zvočnikov premikati v sprevodu po določenem načrtu v smeri proti Koroški cesti. Krasno so otroške skupine v narodnih nošah; najbolj ugaja skupina otrok iz Bizelskega: deklice kot viničarke z malimi motikami na ramah, fantje pa kot viničarji s predpasniki, motiko in barigljico. V nedogled traja ta sprevod. Konica zavije v trossmarjevo ulico in mimo Dečjega doma prott staremu mestnemu pokopališču. Tam stoji kapelica in v njej je poslednji počitek velikega škofa.

Vzor mladine - bodi svetnik!

Na Slomškovem trgu je postavljen z zelenjem okrašen oder. Nanj se povzne škof s svojim sprem-

Miljonska škoda v celjskem okraju

Toča uničila vse pridelke, vinograde in sadje

Celje, 21. junija.

Strahovita soperica, ki je vladala zadnje dni in nas liščala kakor mōra, je končno prinesla našemu prebivalstvu v okolici največje nesrečo. V soboto proti večeru so prevlekli nebo težki sivi oblaki. Sem od Nove cerkve so se vlekli in nam naznanjali nesrečo. V raznih krajih je prišla toča zelo različno. Tako je že okrog pol 6 prišla med dežjem toča v vojniški župniji, ki je napravila posebno veliko škodo v Škofji vasi, Trnovljah, Prekorju, Smarjeti, Lešju, Runtolah, Konsekm. Nevihla se je privlekla v črli od Frankolova. Razsajal je tudi velik vihar, med katerim je lomilo tudi dreve.

Ko je prenehal prvi naliv, je kmalu nato za kakih 10 minut sledil drugi, še hušji. Začela je padati sama toča brez dežja, debela kakor orehi. Vlekla se je v isti črli kakor pri prvi nevihi, namreč Frankolovo-Lindek-Lipa-Rakova steza — Nova cerkev — nato ob Vojniku preko že imenovanih vasi — na Zg. in Sp. Hudinjo — Čret — Tehanje — Osenca — Zagrad. Toča je v navedenih vaseh uničila vse poljske kulture, vinograde, sadno drevje in celo krmo. Veliko škodo je napravila toča tudi v celjski okolici, na hribu sv. Jožefa, za sla-

Prosvetni tabor v Šmartnem pri Kranju

Kranj, 22. junija.

Včeraj, v nedeljo, so se uresničile želje Smar-tinskega prosvetnega društva, da so mogli storiti to, kar so nameravali že l. 1932, namreč blagoslovitev nove zastave, združeno s prosvetnim taborom okoliških prosvetnih društev. Včeraj so števili katoliški prosvetarij zopet enkrat po dolgem prisilnem spanju stopili korajžno na dan in pokazali — da jih strahovanje in zapiranje zadnjih let ni spravilo s sveta.

Vsa vas je bila v zastavah in cvetju. Že na vse zgodaj so pričele prihajati skupine prosvetarjev iz bližnjih in daljnih okoliških krajev. Okoli 9 zjutraj pa je spremilo ljudstvo novo zastavo v cerkev k blagoslovitvi. Pred scjo je bila še sv. maša, katero je opravil univ. prof. g. dr. Lukman. Po blagoslovitvi pa se je razvil po vasi lep sprevod.

Takoj na čelu so nesli lepo novo zastavo, v spremstvu mladine in najstarejših društvenih članov — samih veteranov.

Tik za njo so se vrstile zastave prosvetnih društev iz Kranja, Tržiča, Škofje Loke, Senčurja, Komende in Sostre pod Ljubljano. Vse te zastave pa so bile povezane z močno, nad 80 ljudi broječo kolono slovenskih narodnih noš. Toliko noš že dolgo ni v kraju nihče videl. Za njimi so se razvrstili zastopniki tujih prosvetnih društev in ostalo ljudstvo. Ves sprevod pa je poživila z koračnicami še godba tržičke Prosvete.

Sprevod je bil deležen na vsej poti, kjer se je pomikal, krepkih pozdravov.

Po končanem sprevodu je bil na vrtu »Smar-tinskega doma« prosvetni tabor

stvom, preden pa stopijo odposlanci mladine, deški in deklice v narodnih nošah. Nosijo knjige s tisoč in tisoči podpisov slovenskih otrok, s katerimi izraža slovenska mladina svojo srčno željo, naj bi bil Anton Martin Slomšek poveljalec s svetništvom. Mlade odposlance vodi šef ljudskošolskega pouka pri banski upravi Štrukelj. Izroča podpise vladiki z besedami:

»V imenu slovenske ljudskošolske mladine mi je čast izročiti vam tisoč in tisoč podpisov, ki izražajo željo, da bi pri sv. očetu posredovali, da sv. Cerkev čimprej našemu škofu Antonu Martinu Slomšku čestlivo čast oltarja.«

Škof sprejme poklonilo z besedami:

»Dragi otroci! Vi mi izročate tisoč in tisoč in deset tisoč podpisov za svetniške škola Antona Martina Slomška med vvrstitev škola. Ta množina podpisov mi je dokaz, kako zelo želijo Vaša mlada srca, da bi imeli Slovenci svojega svetnika. Ziva želja, vroče brepenjenje se je danes strnilo v mogočno molitev, naj vsemogočni Bog blagoslovi dosedanje delo v ta namen, da naj dá vsem preiskavam o Slomškovem svetniškem življenju dober in ugoden izid. Vsi ti podpisi se bodo s spisi o Slomškovem svetniškem življenju predložili v Rim sv. očetu. Oh, kako bodo srca teh Slovencev zavrskala od veselja, če bodo sv. oče podpisali odlok, če smemo imenovati častitljivega služabnika božjega in še bolj, da smemo moliti: blaženi sv. Anton Martin, prosí za nas! O, kako se bo dvignilo naše zaupanje, da nas Bog ne bo zapustil, o kako bo zrastle naš ugled pred vsemi drugimi narodi! Dobri Bog, izpolni željo nedolžnih src! Uliši molitev svojih ljubljencev, teh dragih otrok, Marija podpiraj nas v naših molitvah, tudi Tebi, služabnik božji, Slomšek, kliče: Ne mi Tebi, Ti bodi naš pri-prošnjik! Amen.«

Po tem nagovoru je knezof blagoslovil svetinje, ki jih ima vsak od navzočih pri sebi. Na eni strani je podoba slovenske zaščitnice Marije Pomagaj na Brezjah, na drugi strani pa Anton Martin Slomšek.

S tem je bila dopoldanska slovesnost zaključena.

Težko bi se bili tej mladini, ki je prihitela s toliko poštvalnostjo v Maribor, obdolžili drugače, kakor da smo jo popeljali v Ljudski vrt k veličastni Petančičevi igri: »Naša apostola«. Dopoldanske slovesnosti so prevzele otroke. Vsebinska popoldanske igre, ki opisuje pokristjanjenje Slovencev po sv. bratih Cirilu in Metodu, se je vtisnila mladini neizbrisno v srca. Bil je veličasten pogled na razsežne tribune v Ljudskem vrtu. Okrog 10.000 otrok je bilo na njih, glavici pri glavici, uho pri ušesu.

Otroci so se vsi vživeli v vsebino. Vsa utrujenost dolgega potovanja, dopoldanskih naporov je izginila. Vsa deca je tvorila z igralci eno.

Po navodilih igerskega voditelja podžupana Zebota je mladina molila in pela. Vstajala in navdušeno pozdravljala prihod sv. bratov. Zaradi odhoda vlakov se je dejanje igre moralo nekoliko skrajšati. Ob pol 5 se je začela mladina zbirati v svoje skupine. Ulice so se za kratek čas zopet oživele, potem pa je prišlo slovo. Ob zvokih godb in z navdušenim mahanjem so se vlaki drug za drugim odpeljali z mariborskega kolodvora in vozili mladino, ki je nosila s seboj neizbrisne spomine o dogodkih današnjega dne.

rim gradom itd. V Čretu je med nevihto udarila strela v hlev posestnika Martina Rebova in mu ubila kravo. Poleg krave je bilo 5 tednov staro tele. poleg tega pa je bila v hlevu še druga živina, ki je pa ostala nepoškodovana.

Danes popoldne sta si ogledala škodo po toči sreski načelnik g. dr. Zobec in kmetijski referent g. ing. Dolinar. Toča je povzročila na vseh vrstah sadežev milijonsko škodo. Sreski načelnik g. dr. Zobec je obljubil prizadetim posestnikom, da bo napravil vse potrebne korake, da bodo dobili prizadeti potrebno pomoč, predvsem potrebna semena za pozno setev in najpotrebnejšo prehrano.

Prebivalstvo je obupano in gleda s strahom v bodočnost. Prosimo oblasti, da prispejajo z izdatnimi sredstvi na pomoč prizadetim krajem.

Vlom v Delavski zbornici. Pred nekaj dnevi je bil izvršen v Delavski zbornici v L. nadstropju v lokalni, kjer imajo svoj prostor razne delavske organizacije, vlom. Ukraden je bil pisalni stroj znamke Underwood v vrednosti 1500 Din. Stroj je bil ukraden iz omare, kjer so bila vložena vrata. Pred nakupom se svari.

Vlom v Delavski zbornici. Pred nekaj dnevi je bil izvršen v Delavski zbornici v L. nadstropju v lokalni, kjer imajo svoj prostor razne delavske organizacije, vlom. Ukraden je bil pisalni stroj znamke Underwood v vrednosti 1500 Din. Stroj je bil ukraden iz omare, kjer so bila vložena vrata. Pred nakupom se svari.

Vlom v Delavski zbornici. Pred nekaj dnevi je bil izvršen v Delavski zbornici v L. nadstropju v lokalni, kjer imajo svoj prostor razne delavske organizacije, vlom. Ukraden je bil pisalni stroj znamke Underwood v vrednosti 1500 Din. Stroj je bil ukraden iz omare, kjer so bila vložena vrata. Pred nakupom se svari.

Tu se je vsem navzočim zahvalil za udeležbo domači g. župnik Sarc. Prav posebno pa je še pozdravil predsednika Prosvetne zveze iz Ljubljane g. univ. prof. dr. Lukmana, zastopnika sreskega načelnika g. dr. Lojka, zastopnika bratskih prosvetnih društev, botro zastave g. Šiflarjevo in botra g. M. Drakslerja. Pri vseh teh zahvalah je končal g. župnik, da ne smemo pozabiti onega moža, ki nam je odprl naše prosvetne domove in nam pomagal iz prisilnega spanja. In ta mož je naš notranji minister g. dr. Korošec. Zato predlagam, da mu iz našega tabora pošljemo brzojavko vdanosti in zahvale.

Vsi navzoči so to sprejeli z velikim veseljem in klici: Bog živi dr. Korošec! In ovacij ni hotelo biti konca.

Nato je pozdravil navzoče predsednik Prosvetne zveze g. prof. dr. Lukman, želel šmarlinski Prosveti, da bi jih novi prapor še bolj podžgal k delu, vendar naj enega ne pozabijo: Z Bogom, za delo, za narod.

Nato je spregovoril slavnostni govornik g. dr. Smajd.

Danes ta kraj, to društvo praznuje svoj veliki dan in z njim vsi njegovi prijatelji, dan, ko društvo javno in korajžno, a vendar dostojno in nenasilno stopa na dan. Dan ko neustrašno pokaže, koliko vas je še tu, da se vaše vrste niso kljub preganjanju razredčile.

To je dokaz, da so katoliška prosvetna društva tako vzgajala, da so vzgojila prave značaje, ki niso klonili v teh dnevih. In takih značajev nam je danes vedno bolj potrebnih.

V tem kraju pa, ki je na meji industrijskega

Nad 4 tisoč deklet na taboru v Stični

Stična, 22. junija.

Skoraj da ni dnevno časopisje ničesar poročalo o velikem taboru dekliških Marijinih družb, pa se je včeraj zbralo v Stični nad štiri tisoč slovenskih deklet, ki so prihitela na svoj tabor iz dekanih Smarje, Trebnje, Smartno, Žužemberk, Novo mesto, Ljubljana in ljubljanska okolica. Dekleta so prihitela s svojimi zastavami.

Dopoldanska slavnost se je začela s sv. mašo, pred katero je pridigal g. stolni kanonik dr. Klinar, med sv. mašo pa je spregovoril sv. oče nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič z navdušenjem in krepko besedo. Poudaril je slovesnost Marijinih družb: zbiranje okoli Marije, ki je večer vzor plemenitega življenja in žrtve. Popoldne se je tabor otvoril z litanijami in župni cerkvi, katerim je sledila veličastna procesija. Nad trideset zastav je bilo videti v njej. Vsaka župnija je korakala posebej. Procesijo je vodil ob številni asistenci duhovščine etiški opat dr. Kastelic. Vsa procesija je pela pobožne pesmi, pojoča cerkev po povratku procesije je pustila med domačini in udeleženci nepozaben vtis. Po procesiji je imel v okviru tabora dr. Vilko Fajdiga iz Ljubljane govor o »Katoliški akciji in odnosu Marijine družbe do nje« in za njim gđc. Lebarjeva o »Materi božji kot vzoru dekleta«.

Nadškof dr. Jeglič je s svojo navzočnostjo počastil vsi prireditelje. Prisostvovali so ji pa tudi novomeški prošt g. Karol Čerin, kanonik dr. Klinar, vsi dekani in veliko število župnikov iz bližnjih fara.

To zborovanje pomeni nekako pripravo za obletnico veličastnega evharističnega kongresa v Ljubljani, čigar proslava bo za fante in može v Stični dne 15. in 16. avgusta.

Proti večeru pa so vse udeleženske burno pozdravljale nadškofa dr. Jegliča, ki je odpotoval v Logarjevo dolino na oddih, da utrdi svoje zdravje in se še bolj čil, kakor je danes, vrne zopet v Stično.

Šport

Kolesarji

Včerajšnji športni program je bil na zunaj za Ljubljano zopet zelo skromen. Edina večja športna prireditel v Ljubljani, so bile dirke SK Hermesa, ki so se vršile že na tradicionalni progi iz Zgornje Šiške — Kosje — Podutik — Glince in zopet v Zgornjo Šiško. Proga meri v celoti le 8 km, je pa tako raznovrstna in stavi na dirkača precejšnje zahteve. Poleg tega je pa ugodno zlasti to, da je gledalcem omogočen pregled skoraj na celo progo in da morejo gledati dirkače po večkrat. Včerajšnji poset te medkulbske dirke je bil od strani občinstva tako velik, da je bilo videti, da postaja kolesarski šport pri nas vsebolj popularen. Manjša pa je bila udeležba s strani tekmovalcev — dirkačev, ki so se pač izogniti težji dirki, ker jih čaka v nedeljo zvezno prvenstvo, ki se bo vršilo prihodnjo nedeljo v Zagrebu.

Juniorji so prevozili 40 km, seniorji pa 100 km. Rezultati:

Juniorji: Sunko (Z) Maribor 1:24, Gregorič (Sava) 1:25, Jesenovec (Sava) 1:29, Brčić (Ljubljana) 1:34, Bradnar (Ljubljana) 1:36. Seniorji: Gartner (Ljubljana) 3:14:30, Stirn (Vrhnika) 3:17:03, Katič (Hermes) 3:20:01.

Zmagovalci so takoj sprejeli darila. Zmagovalec — pri seniorjih Gartner, je dobil krasno kolo, ki ga je darovala tvrdka Jax.

Naši plavalci.

V soboto zvečer se je vršila v Grazu medmestna plavalna tekma med Grazem in Ljubljano. Reprezentanca Ljubljane je bila sestavljena iz samih ilirjanskih plavalcev. V Graz pa je prišel z Dunaja, kjer študira tudi Draško Vilfan in s tem močno ojačil postavbo Ljubljane.

Novi jugoslovanski rekordi.

100 m hrbtno gospodje: Vilfan (Lj) 1:11.4 (nov jugoslovanski rekord), Seitz (Graz) 1:14.8, Schell (Lj) 1:17.8.

400 m prosto gospodje: Mihalek (Lj) 5:30.1, 2. Flaschka (Graz) 5:32, 3. Rittinger (Graz) 5:37.

100 m prosto gospodje: Vilfan (Lj) 1:03.2, Sietz (Graz) 1:06.4, Flaschka (Graz) 1:07.

Izven konkurence sta izvajala skoke Ljubljancin Branko Zihler in Gradčan Karel.

200 m prsno gospodje: 1. Cerar (Lj) 2:55.3, (nov jugoslovanski rekord), 2. Tandl (Graz) 3:04.2, 3. Berni Karel (Gra) 3:07.

Stafeta 4 krat 200 m prosto: 1. Ljubljana (Vilfan, Schell, Mihalek, Cerar) 10:08. 7. 2. Graz 10:17.7. Cas, ki ga je dosegla ljubljanska postava, je boljši, kot naš jugoslovanski rekord, vendar ne bo mogel biti priznan, ker niso plavalci v predpisanih trikotih.

Za zaključek se je vršila še waterpolo tekma med reprezentanca Ljubljane in Graza. Moštvo Ljubljane je bilo daleč močnejše in iz lahka zmagalo z dvoštevilčnim rezultatom nad Grazom. Rezultat je bil 10:0 (7:0).

Zmaga Ljubljane nad Grazom nam dokazuje, da sta zlasti Vilfan in Cerar v odlični formi in da bosta letos še igrala važno vlogo. Oba jugoslovanska rekorda, ki sta jih postavila, sta odlična rezultata, ki ju uvrščata med najboljša plavalce ne samo doma, ampam tudi drugje. Končni rezultat je bil 37:25 za Ljubljano.

kraja, se mora pa prosvetno društvo boriti proti vsem onim, ki hočejo iztrgati iz rok Cerkve našega vernega katoliškega delavca. Proti onim, ki govore, da so edino ti rešitelji delavskega. V resnici pa mu hočejo odvzeti Boga in ga ponižati na stopnjo stroja.

Nadalje je izvajal: Vsem, ki jim je mar blagor države bodo prosvetna društva podpirali, ne pa ovirali pri njih delu. Saj so ona ljudske visoke šole, dajo jim ono, kar jim ni mogla dati osnovna šola. Zato starši, pošiljajte vanje svoje otroke, če jih hočete ohraniti sebi, Bogu in domovini.

V naših društvih imajo prostor vsi stanovalci, od delavca preko kmeta do inteligenta. Ni naš ideal stanovska prosveta, kajti le enotno katoliško prosvetno društvo je edina pot vsakega zavednega katoličana in Slovenca.

V vseh pa mora biti le ena zavest: Služiti Bogu in domovini, a hlapci ne bomo nikomur.

Za svoj govor je žel obilo navdušenja. Po tem govoru se je vršilo tradicionalno »zabijanje žeblice, nakar se je tabor zaključil.

Popoldne so bile še slovesne litanije, zvečer pa so domači društveniki lepo zaigrali igro »Upor Bohincev«.

Tako je lepo minula lepa manifestacija katoliške prosvete, ki je morala toliko let biti skrita in kateri je bila odrejena smrt. A ta tabor je pokazal, da vsa sila in preganjanje prejšnjih let ni imelo uspeha, in da kadar gre za krščansko prosveto — ne omahne nihče, tudi pred največjim tiranstvom, katerega je ravno ta kraj bil deležen v največji meri.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 22. junija: Pavlin.
Jutri, torek, 23. junija: Sidonija.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Leustek, Resljeva 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Kaj bo danes

Zadružni dom, Murnova ul. 14: letni občni zbor Trnovskega odra.
Salezijanski mladinski dom: ob 20.30 redni sestanek fant. krožka.

Z izrednim zanimanjem je posečalo ljubljansko občinstvo številne produkcije našega drž. konservatorija, ki so se vršile v zadnjih tednih v Filharmonični dvorani. Sedaj bosta samo še dve produkciji in sicer v ponedeljek in sredo vselej ob 7 zvečer. Občinstvo vabimo, da tudi ti dve prireditvi poseti v najlepšem številu. Napovedana produkcija dramatične šole pa bo v jeseni v začetku novega šolskega leta. Sporedi se dobe v knjigarni GlasbeneMatiče.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

OPERA: Začetek ob 20.

Ponedeljek, 22. junija: Kavalir z rožo. Red A. Torek, 23. junija: Vesela vdova. Red C.
Leharjeva opereta »Vesela vdova« se poje v premijerski zasedbi z go. Gjunjevaca in g. Levvarjem v glavnih vlogah v soboto, 20. t. m. za red B.
Apropos, kaj dela Andula? je poleg »Svetega Antona« prav gotovo najboljša češka opereta. V nedeljo se poje v operi zvečer po cenah od 24 Din navzdol.
Operna sezona konča v soboto, 27. t. m.

Zopet uspehi foto-amaterjev v Ameriki

Ljubljana, 22. junija.

V Bostonu se vrši vsako leto natečaj za izdajo posebnega Foto-albuma. Tega natečaja se udeležujejo vedno najboljši foto-amaterji vsega sveta. Agilni člani Foto-kluba Ljubljana so se tudi letos na tem natečaju uveljavili izredno častno. To dokazujejo odlikovanja, ki sta jih sprejela iz Bostona znana ljubljanska foto-amaterja Peter Kocijančič in Marjan Pfeifer. Oba sta sprejela krasni diplom v znak priznanja njunim delom. Od del, ki jih je poslal Peter Kocijančič, jih je žirija sprejela tri na razstavo, dva pa bosta reproducirani v imenovanem albumu (sli moje domovine — slika predstavlja tipično slovensko pokrajino — ter »Vesela vožnja«). Od Pfeiferjevih slik pa je žirija sprejela njegovo krasno delo »Počistke«. Slike, ki so poslance na omenjeni natečaj in ki jih potem žirija sprejme, gredo potem po vseh večjih ameriških mestih, kjer se prirejajo razstave. Slike pa, ki se reproducirajo, ostanejo v znanem »Ameriškem muzeju«.

Iz okolnosti, da so Amerikanci izbrali od slik naših dveh amaterjev baš pokrajinske slike, lahko sklepamo, da Amerikanci cenijo našo pokrajino. V tem je tudi amaterjem priznanje, ker ne uveljavljajo v inozemstvu samo našo fotografsko umetnost, marveč delajo, kakor je bilo že večkrat poudarjeno, tudi uspešno propagando za naše kraj.

France Bodlaj obsojen na 1 leto robije

Ljubljana, 20. junija.

Ropa obtoženi France Bodlaj, ki je prišel v dvorano prav praznično obločen, v rajvih čevljih, je tudi večerj zanimal krivdo. Ponovil je v glavnih obrisih svoj zagovor, kakor ga je bil podal na prvi razpravi.

Priča Ivan Kristan pa je večerj presenetil sodnike. Na razpravi 17. aprila je Kristan cinal in se nekako motil, kakor maček okoli vrele kaše. Sodniki so imeli takrat vtis, da hoče Kristan obtožena »izrezati«. Večraj pa je Kristan jasno izjavil, da je bil tudi zapisnik, sestavljen na občini, na katerem izjavlja priča Ivan Kristan, da je bil od obtoženčevega očeta napeljan, da bi ugodno pričal za obtožena.

Priča Ivan Dornik, kovač iz Tržiča, je povedal: »Kritično noč sem srečal Bodlaja. Njemu je sledil nekaj korakov zadaj Bodlaj. Oba poznam. Bilo je to okoli 22.«

Kristan vmes: »Vandral sem od gostilne do gostilne. Vem, da sem imel še do 170 Din v kuverti. Dobro se spomnim, da sem pogledal v Sušnikovi gostilni na uro. Bilo je polenajstih.«

Da bi senat dobil jasno sliko o topografskem položaju, so prinesli v dvorano iz vseh strani kup zemljevidov. Obtožena so nekatere priče označile, da je včasih nekoliko zmeden in govori najrazličnejše neumnosti, rad fantazira.

Drž. tožilec dr. Julij Fellahar je kratko utemeljeval obtožbo in predlagal sodo v smislu obtožbe.

Branilec dr. Aleš Peršin je v daljem govoru navajal olajševalne in druge okolnosti, ki govorijo proti temu, da bi bil obtoženec roparski napadalec. Iščiral je za oprostitev ali v skrajnem slučaju za milostno sodo.

France Bodlaj je bil obsojen zaradi razbojništva po čl. 326 in 328 t. 3 k. z. na 1 leto robije in v izpogo častnih državljanov pravic za 3 leta. V kazni se mu vsteje preiskovalni zapor od 24. marca naprej. France Bodlaj je prosil sodišče, da mu dovoli vsaj dvomesečni dopust, kar mu je bilo dovoljeno. Prekinil je kazno do 10. septembra. Državni tožilec je zahteval sodne spise po pravomočnosti sodbe, da uvede proti obtoženčevemu očetu Francetu Bodlaju star. kazensko postopanje zaradi napejavanja in krivemu pričevanju.

Podjetni ženin

Kamnik, 21. junija.

J. iz Gradišča pri Tuhinju se je šel pred kratkim ženit k neki Angelei v Lahovce. Med razkritjem udanosti in neizmerne ljubezni, ki je tudi zaupal izmišljotino, da poseduje lepo gozdno parcelo v cenilni vrednosti 16.000 din. — Ker se je po kratkem razgovoru njuno prijateljstvo poglabilo, je naposled še nagovarjal svojo izvoljenko, da sta šla skup v Kamnik in da je na skrivaj vzela s seboj, svojo hranilno knjižico. Ze sta bila blizu Kamnika, ko ji je pričel fant kazati lepo njiivo, za katero je rekel, da bo kmalu njegova last.

Vse to in še marsikaj drugega je med potjo svojemu dekletu tako živo pripovedoval, da je začudnje že sam sebi verjel, da se bo vse to uresničilo. Med tem je zvalil od nje hranilno knjižico z izdatno vsebino. V mestu sta šla potem na malo zakusko, kjer ji je še natvezil, da ni prav nič

Oblastni odbor Jadr. straže

Ljubljana, 21. junija.

Včeraj dopoldne ob 10 uri se je vršil v Trgovskem domu občni zbor oblastnega odbora Jadranske straže. Za ta občni zbor je vladalo v javnosti precejšnje zanimanje. To predvsem radi tega, ker se je pričakovalo, da se bodo na občnem zboru razčistili nekatere zadeve, ki so nujne v zvezi z delovanjem JS, oziroma njenega oblastnega predsednika dr. Otmarja Pirkmajerja. Znana je zadeva z resolucijo glede Prosvetne zveze, oziroma Radio družbe Ljubljana in prvenstveno ta stvar je kritična po končnem razčiščenju pred edino merodajnim forumom, t. j. pred občnim zborom. Ravno tako je bilo pričakovati, da se bo razčistila tudi druga zadeva, t. j. dejstvo, da je oblastni predsednik JS dr. Otmar Pirkmajer izbral svoj položaj pomočnika bana ter izdal v tem svojstvu okrajnim načelnikom navodila, naj pazijo, da pridejo v krajevne odbore JS ljudje, ki so pristaši JNS-politike, kjer pa okrajni načelniki ne morejo spraviti v odbore jeenesarske ljudi, naj delo odborov onemogočijo.

To so dejstva, ki so kompromitirala predsednika oblastnega odbora JS in — ako pristojni organizacijski forum tako politično delo predsednika oblastnega odbora odobri — tudi organizacijo samo. Včerajšnji občni zbor je smatral za pametno in pravilno, da je odklonil razpravo o teh zadevah in je s tem, kakor tudi z dejstvom, da je dal staremu odboru in predsedniku razrešnico, odobril postopanje dr. Pirkmajerja. K temu ni potrebna nobena nadaljna ugotovitev, kakor tudi noben komentar. Dejstvo je, da se je predsednik oblastnega odbora JS dr. Otmar Pirkmajer v svojstvu pomočnika bana trdil, da je spravlil v krajevne odbore ljudi jeenesarskega političnega kova, in da se je na včerajšnjem občnem zboru opiral na tako pridobljeno svojo večino in da je na ta način delal na občnem zboru tako, kakor mu je najbolj konveniralo. Zato pa naj nam tudi oblastna organizacija JS oprost, če smatramo njen večji del

V naslednjem prinašamo v glavnih obrisih potek občnega zbora.

Na občnem zboru je bilo po svojih delegatih zastopanih 56 krajevnih odborov, 30 krajevnih odborov pa je poslalo pooblastila. Razen tega so bila še tri nadaljna pooblastila, ki pa so bila neveljavna.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik dr. Pirkmajer, ki je po običajnih formalnostih predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru in kraljevskemu namestništvu. Obe brzojavki sta bili sprejeti z navdušenim prijetjevanjem. Enako sta bili sprejeti pozdravni brzojavki predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviču in banu dr. Marku Natlačenju. Nato je podal dr. Pirkmajer obsežno predsedstveno poročilo, v katerem je orisal delovanje oblastne organizacije JS v preteklem poslovnem letu. Poročilo je bilo sprejeto brez debate. Ravno tako je bilo brez razprave sprejeto poročilo upravnega odbora, ki je bilo natisnjeno že v posebni brošuri in radi tega ni bilo prečitano. Po poročilu nadzornega odbora se je javil k besedi delegat iz Kranja g. dr. Šiler iz Kranja, ki je prečital sledečo izjavo:

Proti politiziranju

Slavni zbor! V zadnjem času je dnevno časopisje ponovno imelo priliko, da se bavi z vprašanji, ki tangirajo Jadransko stražo. Te vesti so vzbudile splošno pozornost in pri članstvu opravilno bojazen, da utegneje dejstva, ki so bila predmet teh izjav, naši organizaciji ogromno škodovati. Pri tem mislim na način, kako je dosedanj predsednik Oblastnega odbora g. dr. Pirkmajer stavil svoj podpis na neko vlogo nekaterih kulturnih organizacij kljub temu, da je bila vsebina te vloge direktno naperjena proti najmočnejši slovenski kulturni ustanovi. Pri tem je gosp. predsednik prekoračil svoj delokrog v dvojnem oziru, in sicer:

1. ker je to storil brez vednosti ostalih članov Oblastnega odbora;
2. ker je vlogo sam podpisal, kljub temu, da določajo pravila, da podpisuje za Oblastni odbor predsednik in tajnik ali predsednik in blaginjak. Določilo pravil, da predstavlja odbor napram oblastvom in drugim osebam predsednik ali njegov namestnik, se ne nanaša na pismene vloge, ampak samo na osebne nastope.

Poleg tega je ta vloga, kakor mora biti vsakemu poznavalcu razmer natančno znano, globoko posegala v politične razmere naše banovine in smatram, da je za predsednika Oblastnega odbora JS kot vsedrjavne, torej ne-slovenske organizacije, absolutno nedopustno, da vmešava našo organizacijo v lokalne spore političnega ali kulturnega značaja. Ogorčenje javnosti in številnega članstva JS je radi tega popolnoma razumljivo.

Šlo je za pridobitno podjetje

To gorčenje se je še bolj potencialno vsled najnovejših vesti, da se je vložil pri sodišču predlog za registracijo pridobitne družbe z omejeno zavezo, pri kateri lungirajo kot družabniki gg. Avgust Praprotnik, g. dr. Milan Dular in g. predsednik OOJS g. dr. Otmar Pirkmajer. Družba naj bi imela namen, da eksploatira ljubljansko radiopostajo. To dejstvo spravi v popolnoma drugo luč prvotno omenjen podpis predsednika OO na vlogi kulturnih organizacij in tudi njegov zagovor o idealnih namenih, ki so ga pri tem vodili.

Jadranska straža kot nepolitična organizacija se ne ozira na politično pripadnost in prepričanje svojih članov in funkcionarjev, vendar mora skrbeti za to, da ne stoji na čelu organizacije osebe z izrazito enostransko politično orientacijo, še manj pa osebe, ki v kaki taki politični struji stoji na najbolj vplivnem mestu.

S tako ekstremno politično orientacijo gospoda predsednika spravlja članstvo in javnost v direktno zvezo prej omenjene dogodke v pogledu ljubljanske radio-postaje. Zaradi tega sem mnenja, da se morajo te konstatacije, ki odgovarjajo mnenju ogromne večine našega članstva, pri današnji volitvi predsednika upoštevati. Oziroma se moramo na vsak način na razpoložene in željo ogromne večine slovenskega ljudstva, če hočemo delati v prospeh in ugodni razvoj naše patriotične in nacionalne organizacije. Ideje, ki jih zastopa JS, se morajo ukoreniniti v široke mase in ne smejo ostati omejene na ožji krog.

izključenega, da bi v mestu ali v okolici kupil hišo. Dekle je nato zapustil in neopaženo odšel v mesto, kjer je pri nekaterih meščanih skušal spraviti v promet hranilno knjižico za 55 odstotkov vrednosti.

Dekle je pa čakalo in čaklo, kdaj se vrne njen ljubljeneč, a ga ni bilo. Sredi velikih nasadov so ga namreč zasačili kamniški orožniki.

Radi tega predlagam, da se da odboru razrešnica z omenjenimi omejitvami.
Na ta stvarna izvajanja g. dr. Šilerja je odgovoril g. dr. Pirkmajer:

»Gospod! Jaz nisem želel, da se ta zadeva razpravlja pred občnim zborom, ker sem prepričan, da bi to ne služilo istim ciljem, ki jih ima JS pred seboj, tistim visokim ciljem, ki ne dopuščajo dvomit, da smo nadstrankarska organizacija. Če pa želite, bom o tem govoril. Mislim pa, da sem delal popolnoma pravilno, kajti od naše uprave v Splitu sem dobil pohvalo.«

Klic iz dvorane: »Toda mi se ne strinjamo s tem!«

Dr. Pirkmajer: »No dobro, če se ne strinjate s tem, bomo pa o tem govorili. Toda o tem naj odloči občni zbor. Zato dajem na glasovanje: ali naj se o zadevah, o katerih je govoril g. delegat dr. Šiler, razpravlja ali ne.«

Glas iz dvorane: »Tudi takrat niste vprašali, ko ste podpisali!«

Tedaj je vstal zopet g. dr. Šiler in dejal, da po njegovem mnenju pač ni stvar občnega zbora, da glasuje, ali se o tem razpravlja ali ne, marveč je to zadeva predsednika samega, da radi svoje časti sam, brez zahteve občnega zbora, pokaže, kakaj je tako ravnal.

Nato je dr. Pirkmajer odgovoril, da bi to storil, če bi se g. dr. Šiler oglasil k stvari pravčasno, t. j. tedaj, ko je bila na dnevnem redu razprava o razrešnici. Ko pa je dr. Šiler ugotovil, da take posebne točke sploh ni bilo, je dr. Pirkmajer dejal, da je zadeva s PZ likvidirana tako, da je zadovoljna tudi PZ in je pravo stanje drugačno, kakor je bilo podano v javnosti.

Takoj nato pa je moral predsednik na zahtevo nekaterih članov prečitati pismo, ki ga je PZ poslala občnemu zboru in iz katerega je razvidno, da zadeva s PZ ni likvidirana, ker PZ v svojem pismu pravi, da je ostala doslej še brez zadoščenja.

Končno je dr. Pirkmajer dosegel, da se je glasovalo o tem, ali se o zadevi razpravlja ali ne. Poznavalec razmer je moral seveda vnaprej vedeti, da bo glasovanje izpadlo v prid predsednika

Tri dni ležal mrtev v postelji

Maribor, 21. junija.

V Ploderšnici v Slov. gorah imajo zopet slučaj, ki razburja celo okolico daleč na okrog ter da obilo povoda za razne vznemirljive govorice in ugibanja. Včeraj zjutraj je raznašalec kruha Jožef Smigoc kakor po navadi prišel s kruhom in žemljami k samskemu posestniku Karlu Verboštu v Ploderšnici. Okrog hiše je bilo vse mirno in tiho, dasi ni bilo baš tako rano in živina je mukala lačna v hlevu. Smigocu se je zdelo vse to precej sumljivo ter je z nekim strahom odpiral večna vrata, ker niso bila zaklenjena ter je stopil v hišo. Ko je odprl vrata spalne sobe, je s praga opazil posestnika Verbošta v postelji ležečega. Misli je skrajša, da Verbošt spi, ker se ni premaknil pri odpiranju vrat. Stopil je bližje k postelji ter presečen obstal. Verbošt je ležal negibno, mrtev. Po sobi se je širil mrljski duh truplo je bilo že nabreklo in sosedje, ki so na raznašalčeve klice prihiteli, so ugotovili, da je moral Verbošt

že tri dni mrtev ležati

v svoji postelji. Ko so truplo obrnili, so opazili na sencu krvave znake, ki so kazali na nasilno smrt.

Premišljevanje o „ocvirkih“

Še nekoliko odgovora „Mariborskemu Večerniku“

Maribor, 21. junija.

Cujte in strmite! »Mariborski Večernik«, je po dveh dneh prišel do sapa in posveča poldrugo kolono »slovenskemu, radikalskemu popoldnevniku« (tako nas izvoli nazivati) kot odgovor na naše skromne ugotovitve v številki od 18. junija. Nismo mislili, da bo tako zapelk! Kar z »ocvirk« nas traktira (mi bi dejali temu raje »otrobie«) in z najtežjim kalibrom nas je napadel, nas uboge reveže, ki takoj težkega kalibra v naši redakciji nimamo na razpolago, da bi lahko primerno odgovorili! In v odgovor nam (in svojim čitateljem seveda) še enkrat dobesedno prinaša vse, kar je bilo napisano dosedaj v »Večerniku« in »Jutru« o akrobatu Aleksiju: kako se frči iz kanona, kako se lomijo kosti! Srečni Aleksij! Kak junak! Se nobenemu prvaku iz

dr. Pirkmajerja, ki je iz rezultata glasovanja, pri katerem so mnogi abstinenti, ugotovil, da se o zadevi ne bo razpravljalo.

„Tudi vi, gospod, ste s slepoto udarjeni...“

Nato je hotel predsednik dr. Pirkmajer preiti na volitve. Tedaj pa ga je prekinil g. Jelačin Ivan, češ, da hoče on govoriti. Po dolgovznem uvodu je dejal, da je intencija njegovega govora v tem, da izrazi v svojem govoru svoja čustva. V vehementnem in z ogorčenimi gestikulacijami spremljanem govoru je g. Jelačin napadel:

3. malo prejšnje režime,

5. katoliške misijone, 6. esperanto, 7. enotno praznovanje božiča, itd., itd. Tu mu je vpadel v besedo nek delegat iz druge vrste se-dežev: »To je vendar politika!« G. Jelačin je v nezmanjšanem tempu nadaljeval: »Tudi vi, gospod, ste s slepoto udarjeni!«

Ni pa pozabil g. Jelačin povedati, da je on dal slikati v dvorani Trgovskega doma zemljevid z vsem slovenskim in slovenskim ozemljem, da je on dal nekemu župniku iz Dalmacije za dobre namene več sto dinarjev, in da — to je dejal, ko je govoril že drugič — poklanja tudi JS za politični dom 20.000 din.

Kolikor je njegovega govora ostalo, se je v celoti strinjal s tem, da mora biti JS nepolitična organizacija, da ne sme biti del JS vezano s strankarskim delovanjem in da mora iz organizacije vse, kar nas utegne razdvajati ter je v tem torej v celoti potrdil dr. Šilerjeva izvajanja, ki je potem tudi sam vstal in dejal, da ga veseli, da je tudi Jelačin istega mnenja. Vendar pa tudi ta krik po nestranskarstvu predsednika ni ganil in je pustil, da je nad občnim zborom obležal pečat strankarstva...

Nekateri delegati so nato zapustili dvorano, občni zbor pa se je nadaljeval in zaključil ostali del programa.

vse razmetano

Perilo in obleka je ležalo na kupu pomešano, dasi je bil pokojnik znan, da ima rad svoje stvari v redu ter sam nikoli ne bi šel obleke in perila tako razmetavat. Ni se dalo sicer ugotoviti, ali je kaj iz omare zmanjkalo. Proti ropu pa govori zopet dejstvo, da so našli v hlačenem žepu 1200 Din v gotovini. Če bi bili roparji izvršili umor, bi bili najbrže preiskali tudi žepke pokojnikove obleke ter jim 1200 Din gotovo ne bi ušlo. Vsekakor pa je nenadna smrt pokojnega Verbošta zelo sumljiva, zlasti še z ozirom na krvavo globoko rano na sencih. Zaradi tega je odredilo državno pravdnštvo v Mariboru, da se mora truplo raztelesiti, da se dožene vzrok smrti.

Včerajšnja nedelja

Ljubljana, 22. junija.

Včerajšnja nedelja je bila po kratkem predledku zopet obilna na raznih prireditvah. Dopoldne so v Trgovskem domu zborovali Jadranski stražarji, istočasno so v Delavski zbornici razmotrivali probleme našega protialkoholnega gibanja delavci, ki jim je pri srcu treznostno gibanje, popoldne so blizu St. Vida dirkali kolearji, z Gradu pa smo vse popoldne in pozno v večer lahko slišali zvoke mogočnega ojačevalca, ki je meščane opozarjal, da je na Gradu veselica. Če hočemo imenovati prav vse imenitnejše dogodke, ne smemo prezreti hudega naliva, ki je nenadoma počastil Ljubljano okrog ene. Imel pa je do dobro lastnost, da je vsaj malo razbistril in razhladil prej tako napeto in soparno ozračje. Zato so popoldne meščani v velikem številu pohiteli na sprehode v okolico Ljubljane, mnogo pa jih je odšlo tudi na Grad.

Na Gradu je bilo živo zlasti zvečer, ko so spuščali rakete in ko je žarel bel bengalični ogenj. Kmalu se je natrpalo okrog po sprehajališčih na Gradu ogromno ljudi. Da ni manjkalo vseh mogočih dobrot in posebno godb, je razumljivo samo po sebi. Z Gradu so odmevali po mestu in okolici akordi, v katerih je bilo zapopadeno vse hrepnenje noči in dneva. Na ozkem plesnem odru pa se je vrtela mladina, kakor za stavo. To se pravi, hotela se je vrteti, pa se ni mogla bogsigaveti kako uveljaviti, ker je bil na ozkem prostoru komolec pri komolecu, noga pri nogi in glava pri glavi, tako da je imela tudi 10 letna deca, ki je obdajala oder še v poznih urah obilo zabave z raznimi komentariji... V splošnem je prireditvev na Gradu uspeła. Na račun niso prišli le tisti, ki jim niti kak kozarec ni padel v žep; bili so rdeči križi namreč celo na kozarcih.

Pojasnilo

V našem poročilu o Bodijevi aferi je bil v petkovi številki tudi pasus, v katerem stoji, da se je veselejo življenja v vili Lidije Bodijeve na Mirju udeleževal tudi neki bivši operni pevec. Da bi javnost ne razumela tega stavka napačno, izjavljamo, da s tem nikakor ni misljen naš priznani operni tenorist g. Leopold Kovač, ki ga itak vsa naša javnost dovolj pozna po njegovem solidnem umetniškem in drugem udejstvovanju.

Štrajkujoči maturanti kranjske tekstilne šole so se pogajali

Kranj, 21. junija.

Ze večraj 20. t. m. smo poročali, da maturanti kranjske tekstilne šole štrajkajo.

Za štrajk se je zavzela tudi banska uprava in je dala v soboto zjutraj razglasiti na razglasni deski Tekstilne šole, da kdor misli delati maturo, jo lahko do 10 ure zjutraj še gre opraviti, drugače se bodo smatrali vsi oni, ki jih ob tej uri ne bo na mestu, da so od nje odstopili.

To jutro je bil pri g. ravnatelju tudi delegat štrajkujočih maturantov, vendar se stvar pri tem ni premaknila s tira.

Ko so zgornji dopis banske uprave brali nekateri dijaki, so šli k ravnatelju in se priglasili k nadaljevanju mature.

Tako je v soboto zjutraj okoli 9 ure nadaljevalo maturo 8 dijakov, pozneje pa je zopet eden odstopil. Ostalih deset, ko so videli, da je stvar le bolj resna, kot so prvotno mislili, in da je sklep banske uprave ob določeni uri izginil z razglasne deske, se je pa pričelo pogajati z gosp. ravnateljem za nadaljevanje mature, vendar v soboto še niso imeli uspehov.

G. ravnatelj je tudi onim, ki so pričeli nadaljevati maturo, povedal, da ni res, da bi pisali nalogo iz vezav, radi katere je nastal štrajk, večinoma negativno, pač pa so razen enega, pisali vsi pozitivno.

Kaj bo sedaj z ostalimi desetimi, se še ne ve: ali so sedaj dokončno odklonjeni od mature, ali pa se bo morebiti še našel izhod.

Sinček: »Očka, kaj je to — bankrot?«

Oče: »Vidiš, sinko, bankrot napravi tisti, kdor skrije denar v hlačni žep in pripusti upnikom, da mu zarubijo suknjo.«

Sodnik upre resno pogled v obtožena: »Trdite torej, da ste iz pozabljenosti vrgli svojo ženo skozi okno drugega nadstropja?«

»Tako je, gospod sodnik,« je odvrnil nasilnež nedolžno, »pozabil sem, da zdaj stanujemo v drugem nadstropju. Prej smo namreč imeli vedno prilično stanovanje.«

1000 in ena zanimivost

Fašistovski imperij šestkrat večji od Italije

V Rimu so pred nekaj dnevi objavili službene podatke o tem, koliko površine in koliko prebivalcev ima novo fašistično cesarstvo v Vzhodni Afriki. Številke, ki jih priobčjuje italijanski uradni list so naravnost presenetljive. Po teh podatkih obsega italijansko cesarstvo v Afriki 1.708.000 kv. kilometrov površine. To je šestkrat toliko, kolikor meri evropska Italija.

Številca prebivalcev na tem orjaškem ozemlju še ni mogoče natanko določiti. Za neguševe vlade ni namreč v Abesiniji ne država, ne cerkvena oblast vodila nobenih popisov o gibanju prebivalstva. Računala pa, da živi na vsem ozemlju nekdanje neguševe Abesinije okrog 6 milijonov prebivalcev.

Z ozirom na to bi razdelili novo italijansko cesarstvo glede površine in glede števila duš takole:

Eritreja meri 221.000 kv. km in ima okrog 1 milijon prebivalcev; Somalija izkazuje 602.000 kv. km, na katerih živi 1.300.000 ljudi; Amhara je velika 223.000 kv. km, na katerih prebivata dva milijona Abesincev; Pokrajini Gala in Sidamo obsegata 358.000 kv. km in imata 1.600.000 prebivalcev; Harrar šteje 202.000 kv. km in ima 1.400.000 prebivalcev; Addis Abeba in okolica pa meri okrog 6000 kv. km in izkazuje okrog 300.000 prebivalcev. Po teh podatkih bi torej vsa italijanska kolonialna posest štela okrog 7.600.000 ljudi.

Skupinsko padalo

Eden najboljših pilotov ameriškega letalstva S. L. Van Meter je prijavil ameriškega patentnemu uradu duhovito in genialno iznajdbo. Ta njegov izum ima namen, da zmanjša nevarnost, ki grozi pilotom in potnikom v letalih, kadar se bliža nesreča. Pri tem izumu gre za tako imenovano skupinsko padalo.

Van Meterjev avijon se na zunaj nič ne razlikuje od navadnega potniškega letala. V resnici pa predel letala, v katerem so stroji in pilotov sedež, ni neločljivo zvezan z onim delom, kjer je prostor za potnike. S pomočjo duhovitega mehanizma je mogoče oba dela letala ločiti.

Ce se približa nevarnost, zadostuje, da pilot pritiska na gumb in motorji se takoj odklopijo od letala. Osrednji del letala s prostorom za potnike se v hipu spremeni v orjaško padalo. Nad prostorom za potnike se odpre velikanska svilen streha, katere nosilnost je toliko, da vsi potniki letala pristanejo varno in brez vsake nevarnosti. Pilot se mora rešiti s svojim padalom, katero ima pritrjeno na hrbtu.

Letalska komisija v ameriškem senatu zdaj proučuje Van Meterjev izum. Poznavalec letalskega vprašanja pravijo, da bo ta novi varnostni in reševalni patent v Ameriki tudi sprejet in potrjen.

Pleteta in njene posledice

Pri prvem letu Zeppelina čez Anglijo so listi poročali o ginljivi zgodbi, ki je zdaj dobila po zaslugi angleških birokratov nadvse smešen konec. Neki popotnik, Nemec po rodu je z zrakovplovca vrgel nad malim mestom v Srednji Angliji

šop rož. V rožah je bilo sporočilo in prošnja, naj tisti, ki bo te rože našel, nese šopek na grob potnikovega bratra, ki je umrl kot vojni ujetnik v angleškem mešču.

Tisti, ki je rože našel je bil slučajno policaj. Dobral jih je, nekaj časa premišljal in se potem domislil, da spada ta zadeva pravzaprav pred carinsko kazensko oblast. Odsel je šopek na carinski urad. Sledila je velika preiskava, ki seveda ni mogla roditi nobenega uspeha, ker je Zeppelin med tem že trikrat ali štirikrat oplul Evropo in Ameriko. Zdal pa je v pokrajinskem uradnem listu izšla ovadba finančne uprave zaradi fiholapstva. Ovadba dolži »neznance«, da so fiholapili rože v Anglijo, čeprav je uvoz rož podvržen posebno strogo carinskim predpisom.

Uspeh te velike službene vestnosti angleških finančnih organov ni izostel. Nekaj dni potem, ko je ovadba izšla, je dobila finančna uprava prav tako od nekega »neznance« debelo voščeno svečo s posvečilo, naj jo prižge pred podobo sv. Birokracija za pravo pamet.

Zavarovanje proti kraljevi poroki

Vso Anglijo že od smrti pokojnega kralja Jurija V. vznemirja vprašanje, ali se bo novi kralj poročil, ali ne. To vprašanje ne razburja samo domoljubnih čuvstev angleškega prebivalstva, marveč še bolj njegovo trgovsko življenje. Vsa angleška industrija se pripravlja že zdaj na kronanje Edvarda VIII., ki bi se imelo vršiti maja leta 1937. Zdal vso Anglijo skrbi, ali se bo pred kronanjem poročil ali ne. Dozdej še ni noben kralj stopil brez žene na prestol.

Ker pa je znano, da je mladi angleški kralj, ki si zlasti v družinskih zadevah ne pusti nič predpisovati, zato ni tako gotovo, ali bo hotel ustreči željam politikov in svojih podložnikov. Tudi ni znano, da bi se bil že kaj odločil za kako nevesto. Torej ni nič gotovega, če bosta pri kronanju eden ali dva.

Zaradi tega skrbi vse trgovce, ki se na to poroko pripravljajo, kaj bo z njihovim blagom, če se kralj vendarle poroči. Prizadej so predvsem tovarnarij porcelana, ki so izdelali že deset in deset tisočev spominkov na kraljevo kronanje, ki se bo vršilo tedaj. Če se torej medtem poroči, potem bi morala biti na spominkih tudi bodoča kraljica, ki bo kronana hkratu z njim. Ker pa ni znano niti, kdo bo nevesta, niti ali se bo kralj pred kronanjem res poročil, zato se skušajo trgovci in tovarnarij zavarovati pred izgubo s tem, da so se obrnili na angleške zavarovalnice s pozivom, naj jim zavarujejo blago, da bodo zanj dobili odškodnino, če se kralj poroči. Zavarovalnice se pa ne morejo odločiti, ali je to zavarovanje dopustno in v skladu z običajnimi trgovskimi pravili.

Ženske kot vojaki

Dan za dnem beremo s presenečenjem o boljševiskih, o japonskih, o finskih ženskih batalijonih in smatramo to kot posebno znamenje propadlega današnjega časa. Vendar, če pregledujemo zgodovino, vidimo, da ženska in vojaški po-

sel vendarle nista dve tako različni stvari, da bi ne imeli že pred našim časom kekega slika.

Da najdemo primere ženskega udeleževanja v krvavi bojni umetnosti, nam ni treba poseči prav daleč nazaj. Ni treba se spominjati grškega bajeslovja, ki govore o kraljestvu Amazonk, ki so ugnale največje junake. Treba se je spomniti samo Device Orleanske, ki pa ni v tem postoj sama. Francoska zgodovina govori o celi vrsti žensk, ki so znale boljše voheti meče, kakor zabadati šivanko.

Leta 1871, ko je izbruhnila revolucija komun v Parizu, so bile ženske tiste, ki so najbolj zagrizeno branile revolucijo z orožjem v roki. Ustanovile so svoj ženski batalion pod poveljstvom Louise Michel. Ta batalion je branil pobočja Mont-Maria proti napadom vladi zvestih čet. General Cluseret, ki je bil poveljnik uporniških vojnih skupin, je osebo obiskal ta ženski batalion. Batalion je pred njim defilirala in bil deležen posebno pohvale. Ta batalion je štel 150 pušk.

Tudi v naši slovenski zgodovini primeri ženskih žensk niso neznani. Narodna pesem govori o Alenci, sestri Gregčevi, ki je uganjala Turke. Imamo pa še druge primere, ki pričajo o tem, da so bile včasih Slovenke še za kako drugačno rabo, kakor so pa danes.

Nevidna rokavica

Na zadnji higienski razstavi v Newyorku si je občinstvo lahko ogledalo izum, ki prica, da tehniki in človeškemu razumu res ni nobena stvar več nedostopna. Neki inženjer je razstavil nov kemični izdelek, s katerim človek lahko obleče svoje roke v nevidno rokavico. Ta nevidna rokavica ni nič drugega, kakor neka krema, ki si jo namaže na roke. Sestavina kreme je taka, da ne prodira v nožnice in ne zapira kožnega dihanja.

Krema, ki si jo človek namaže na roke, postane v eni minuti nevidna. Strdi se v tenko, prozorno plast, ki se tesno prilaga koži. Ta plast je tako nežna, da je ni videti in kože se prijema tako, da sploh ne more tvoriti nobene gube. Ta nevidna rokavica preprečuje vsaki nesnagi pot do kože.

Rokavico si človek sleče tako, da se umije s čisto navadnim milom, pa izgine vsa plast, ki mu je do zdaj pokrivala roko. Izum je velikega pomena zlasti za zdravnike in za ženske, ki imajo občutljive roke. Zato ni čudno, da si je ta iznajdba takoj pridobila simpatije vsega občinstva na razstavi.

Samo za smeh

Bernard Shaw sicer rad posluša hvalnice, a vendar noče precejevati samega sebe. Andrée Maurois pripoveduje, da je nekoč poslušal Shaw v ugledni londonski hiši slavošpeve svojih zadnjih gledaliških igel. Gospodinja in gostje so kakor za stavo prisegli, da po Shakespearu ni doživela angleška književnost nobenega večjega dogodka. Shaw se je smehljaj in naposled povedal: »Zalibog niso vsi tega mnenja. Pred kratkim se je zgledil pri gledališkem ravnatelju, ki že tri mesece dnevno predvaja mojo igro, njegov strojin in zahteval večjo plačo. Ravnatelj je bil ogorčen: »Kako morate priti s to zahtevo zdaj, ko nimate nobenega posla? Saj se igra vedno eno in isto! Strojnik je težko vzdihnil: »To je že res, da nimam veliko dela. Ampak dnevno poslušati te Shawove neumnosti, je res prehuho. Vsaj malo mi primaknite, ker sicer res ne bom strpel.«

Nepopolne plošče

Radio Dunaj oddaja v rednih presledkih reproducirano glasbo na tako zvanih nepopolnih ploščah. Slednje prinašajo na primer strunske kvartete brez violine, oziroma drugega godala. Glasbeniki lahko izvajajo na ta način doma kvartete in slično komorno godbo, ne da bi jim bilo potrebno zbirati tovarise. A vprašanje je, s katerimi občutki bodo poslušali »nepopolno godbo« navadni radijski naročniki brez lastne violine.

Letala ne morejo naprej

Znani ameriški fizik, prof. Lewis, vodja drž. aerodinamičnega poskusnega laboratorija, je presenetil vse strokovne kroge z odkritjem, da so že dosegla letala najvišjo možno brzino in torej ne obljubujejo nobenega presenečenja v bodočnosti. Dosedanji graditelji so mislili samo na močne motorje in odporno ogrode. Toda zračna odporna sila stavi točno določene meje, preko katerih ne more nobena tehnika. Največja izvedljiva brzina je ona, s katero se širi zvok, znaša 1224 km na eno uro. A zvok, ki obdaja s to brzino sprožen predmet, postane trd kakor najmočnejši zid. Tudi najmočnejše letalo ne bi moglo skozi ta zid. Poleg tega obstojijo še manjše praktične težkoče. Če naredijo sedanja letala do 700 km na uro, je to tudi zadnja dopustna meja, ki jo nikoli ne bodo prekorčila.

Odgovorni urednik

Francoska vlada je predložila parlamentu zakonski načrt, ki izenači radio napovedovalca, oziroma vodjo postaje z odgovornimi uredniki pri dnevnem tisku. Predlog je zelo ogorčil prizadete kroge. Urednik vedno lahko pregleda in po potrebi zavrne ali omili predloženo dnevno gradivo. Nasprotno ne more radio postaja vnaprej jamčiti za predavatelja, ker pozna samo splošno vsebino njegovega poročila. Rokopisi, ki jih sprejema vodstvo, so omejeni na kulturna, književna in slična predavanja, dočim ni mogoče misliti na dnevne novice, poročila o športnih tekmah in slično v pisni obliki.

Gandhijev zdravnik umrl

Kakor poročajo iz Bombaya, je med postajama Mussoorie in Delhi zatekla na vlaku smrt splošno znanega Gandhijevega osebnega zdravnika in prijatelja dr. Ansarija. Pokojni je bil v Indiji nenavadno čislana osebnost. Ker je zdravil najbogatejše indijske maharadže, si je prislužil velikansko premoženje, tako da je veljal za enega najbogatejših zdravnikov na svetu. Večkrat je težko obolelemu prijatelju Gandhiju rešil življenje in nekoč je ob neki taki priložnosti baje dejal: »Dokler bom jaz živel, mahatma ne sme umreti.« Kot goreče pristaše Gandhijeve protiangelske politike pasivnega odpora je več mesecev predsedel tudi v ječi.

Zdravilišče na tečaju

Edvard Shackleton, sin znanega raziskovalca, je napisal knjigo, kjer podrobno zagovarja načrt sanatorija ob Severnem tečaju. Dokazuje, da so to najbolj zdravi predeli zemeljske oble, kjer sploh niso znani povzročitelji nalezljivih bolezni. Tečajno poleje od majnika do septembra se odlikuje po vročih sončnih dnevih, ki privabijo žuželke in ptice. Slično zdravilišče bi se kmalu poplačalo, ker bi sijajno pomagalo najrazličnejšim bolnikom. Tehnične težkoče niso nepremagljive in tudi izdatki ne bi bili preveliki.

Mož, ki je rešil Zeppelina

V Hartweilleru ob Reni je umrl v starosti 99 let Jakob Hofman, mož, ki je nekoč rešil življenje grofu Zeppelinu. To se je zgodilo med francosko-nemško vojno leta 1870. Zeppelin je bil takrat mlad konjeniški poročnik in zašel s svojim vodom na poizvedovanju pod francoske krogle. Kaprol Hofman je natovoril ranjenega Zeppelina na pleča in ga z nevarnostjo za lastno življenje prinesel do najbližje nemške postojanke. Rešil je na ta način domovini poznejšega izumitelja zrakoplovov, ki je toliko storil za nemško letalstvo. Hofman je bil odklopan za požrtvovalnost s posebno pokojnino. Prejemal jo je brez prestopa enako v Viljemovi Nemčiji, v poznejši republiki in tudi zdaj pod Hitlerjem.

Vnučinja: »Babica, ali tvoja očala kaj povečajo?«

Babica: »Seveda, zato jih pa nosim.«
Vnučinja: »Veš kaj babica, ko pa meni režeš potičko, jih pa lahko kar doli denes?«

★

Gospodinja: »Pri listem imenitnem zlatarju ste tedaj služili? Neverjetno.«

Služkinja: »To vam lahko dokažem, če ne verjamete, milostljiva. V košarici imam še nekatere predmete z njegovim monogramom.«

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Naval na zadnje vstopnice za olimpijske igre v Berlinu.

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

46

Pri tej priliki sem se zapletel v neko pustolovščino, ki je za mene zelo značilna.

Bil sem v kantini sam z Van Lageom. To je bil neki Nemec, ki je stopil v legijo pod holandskim imenom. V legiji velja pravilo, da po 8. uri zvečer prepuščajo navadni vojaki svoj prostor v gostilni podčastnikom. Osma ura je prišla, vojaki so odhajali, Van Lage in jaz sva pa ostala in pila kar naprej.

Cez nekaj časa je prišel narednik od oddelka strojnice in nas je opozoril, da je čas, da se odpravimo v kasarno. Mi pa se nismo ganili z mesta. Potem nam je on spet velel, naj gremo. Ker se tudi zdaj nismo zganili, nam je začel pretiti, da nas bo vrgel ven.

Mi smo izzivanje sprejeli. Kar naj poskusim! Tedaj se je začel boj med nama dvema in med sedmimi ali osmimi podčastniki. Pokazal sem jim, da znam rabiti svoje pesti. Naredniku od strojnice je otekel nos in eno oko mu je docela počrnelo. Uniformo je imel vso umazano od krvi.

Vendar nas je število zmagalo. Podčastniki, ki so sodelovali v boju, so naju vrgli ven. Najprej so šli glavi, potem pa še noge. Toda še zdaj nisva kazala nič volje, da bi se jim pokorila. Vrnila sva se nazaj in spet začela boj. Spet sva potegnili kratko. Vendar sva uporno in trmasto poskusila še v tretje, da bi vzdržala neenaki boj. Vrgli so naju v tretje na cesto, pa sva se neukrotljivo spet vrnili.

Ne vem, kaj bi se bilo zgodilo, da ni posredovala patrila spahijev, kateri je poveljeval narednik, ki nama je bil naklonjen. Uspelo mu je, da naju je prepričal o tem, kako potrebno je, da odideva. Odpeljal naju je nazaj v vojašnico med štirimi bajoneti. To je bil zopern položaj. K sreči naju je pustil pred vrati kasarne.

Stvar je bila pa vendar le resna, ker sva zamudila nekaj dnevnega povelja. Ker sva se stepla s predstojniki, bi bila lahko prišla pred vojno sodišče.

Toda strojniški narednik je bil pravičen človek. Tudi sam je preveč pil, zato tudi njegovo ravnanje ni bilo ravno najbolj pravilno. Zato tudi ni dal nobene ovadbe, čeprav je bila njegova uniforma št. 1 docela uničena. Sam je prišel k nama in nama rekel, da se zdaj, tik pred odhodom pač ne splača sovražit in mržiti. Nekaj podčastnikov iz naše kompanije je bilo navzočih pri tistem pestenju in prerivanju. Ti so se kot gledalci zelo zabavali. Način, kako so naju vrgli iz gostilne se jim je zdel izredno smešen, zato nama

naslednje dni niso prizanašali s šalami in dovtipi.

V Ezri sem spoznal Johna Harveya. Nekateri tovariši so mi že večkrat pripovedovali, da se v konjeniški stotnji nahaja neki Anglež, ki bi me rad videl. In tako sem nekega dne odšel, da bi ga obiskal.

Bil je doma iz Cardiffa v Walesu. Bil je človek srednje postave, širokih pleč, črnih las in sivih oči. Ker je bil nekdanji rudar, je bilo na njegovi koži mogoče opaziti sledove prahu iz premogovnikov. Med vojno je služil v prvem južnawalškem polku. Pri Ypresu ga je ranila v glavo drobtina granate.

Ko sva se spoznala, je bil ordonans pri nekem častniku, ali kakor smo dejali v legiji »markirant«. Kot ordonans je užival nekaj ugodnosti. Tako je na primer, da omenimo glavno stvar, dobival poleg redne hrane še nekaj masla, kondenziranega mleka, sladkorja in kave.

Sedela sva pod šotorom, pila kavo in pa jedla kruh z maslom, ter se pogovarjala, kakor se pač pogovarjajo vojaki v legiji. Ti pogovori so podobni razgovorom starih Napoleonovih godrnjačev, katerim zmeraj nekaj ni prav.

Redko kak dan preteče, da bi legijonar vsaj enkrat ne zapretel, da pojde na »sprehod«. To se pravi, da bo pobegnil. Toda to so seveda samo prazne besede.

Pri Harveyu sem se pa prepričal, da niso to samo besede. Življenje v legiji se mu je docela pristudilo. Pritoževal se je zaradi kri-

vic, ki so mu jih baje storili. Pa ni brbljal kar tja v tri dni, prepričal sem se, da ima tudi nekaj zemljepisnega znanja. Govoril je o južni meji Sirije in o angleški Transjordani.

Pozneje sem se večkrat vrnil k njemu in ga obiskal ter sem pri tej priliki spoznal v njegovem šotoru še Nemca Wiesserja in Lassa.

Wiesser je bil med svetovno vojno pri pešcih, na čelu mu je še ostala dolga brazgotina, katero mu je zapustil neki Senegalec pri naskoku na strelske jarke. Danes pa se je Wiesser boril v Siriji prav s tistimi Senegalcem. Lass je nekdanji služil v nemški mornarici, ker je po vojni preživel dve leti na Kitajskem, se je naučil malo angleščine.

Ugajalo mi je, da sem mogel govoriti angleško, piti kavo in jesti kruh, ki je bil namazan z maslom. Rad sem zdaj pa zdaj odšel pod Harveyev šotor.

Premična kompanija je odrinila iz Ezre proti Suedji. Ker to ni bil lahek podvig, je hkratu krenila druga kolona iz Dere na transjordanski meji, da bi napadla trdnjavo z južne strani. Mi pa naj bi jo bili napadli s severa.

Prvi večer smo taborili v Mesifreju. Podrtine naših nekdanjih zidov so bile nespremenjene. Ko sem udaril z ного ob tla, sem izkopal celo lobanjo. To je bil strahovit ostank mojega prvega bivanja v Mesifreju, ko pa sem bil še zelenec. To je bil spomin na mojo prvo bitko.